

DELAVCI

Glasilno Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije.

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6/II.

Izhaja 10, 20. in 30. dne
v mesecu.

Stane posamezna števil. 1 Din,
mesečno Din 4.—, celoletno
— Za člane izvod

Licealna Knjižnica
Ljubljana

ni
eni
ije.

Rokopis se ne ... o.
Reklamacije so poštne
proste.

Domovina.

Mi se čudimo, kake oči imajo tisti, ki pravijo, da so naša inteligenca. Oni nosijo domovino v duši in na jeziku, njih oči pa gledajo tako plitko, da ne vidijo, kako si igra hladna roka mednarodnega kapitala bogoskrumsko z njihovim vzorom — domovino. Mednarodni odpor proti mednarodni tatvini — jim je greh proti domovini. Preko mednarodne tatvine pa gredo molče, ker so intonirali tisti, ki jo vršijo, sredi svojega dela nacionalne himne. Te besede smo zapisali, ko smo prečitali članek, ki prepričevalno dokazuje, kako izropava za Trboveljsko premogokopno družbo stoječi tuj kapital slovensko delovno silo.

Zdi se nam, da so tam navedeni primeri za vsakega zadostujoči. Oni mečejo jarko luč v javne račune, ki malo ali nič ne povedo.

Pač govore že ti javni računi o visokih dividendah: A te dividende se dajo deloma še s tem upravičiti, da tuji delničarji niso voljni priznati našega valutnega padca — in zahtevajo obresti za svoj v akcije vložen dober denar. A to bi se dalo, če ne z našega, pa vsaj s tujega kapitalističnega stališča se zagovarjati. Ne da pa se tudi s kapitalističnega stališča zagovarjati, ako se odjemlje preko te izmere kapitala, ki pripadajo dejansko delovni sili, — ako se zida s temi odvzetimi kapitali Rajhenburg in dragocene palače in poklanja vse to v last ne delavstvu, ki je prvi

listnik na ta način v vse to investiranih kapitalov, — ampak inozemskim delničarjem.

Čitali smo svoj čas, kako so se naši narodni krogi bali inozemskega posojila, s katerim bi gradili v naših krajih železnice. Povdarjali so, da bo treba plačevati pozneje za te investirane kapitale tujini visok tribut.

Kaj pa se godi tu pred našimi očmi? Nekaj vse strašnejšega. Tujina črpa kapitale iz živega mesa naših ljudi — in jih vlaga v naše narodno gospodarstvo, prav tako kakor da bi bila to inozemska posojila, ki bi uvajala v naše kraje proizvode tuje delovne sile.

Kako je mogoče, da ne dvigne vsa naša javnost krika protesta proti take-mu zločinu?

Kjer se prihrani iz znojnih kapljic izstradanega delavca 50 milijonov dinarjev, tam ostane nekaj tudi za narodne znake in državne zastave. Toliko, da je mogoče oviti z njim vse izkoriščevalce. Ko se to zgodi, pa je naša mladina in naša inteligenca, ki ne vidi čez zunanje ovoje, vsa zadivljena in precej pripravljeni delati štafažo. Ona misli, da so domovina, te zastave. — Mi pa mislimo, da so domovina ta zemlja, ta skrbi polna čela, te znojne kapljice, te žuljave roke, — da je prej domovina naš protest, ki se ovija v rudeče proti v domovinske zastave zavitemu izkoriščanju, kakor to izkoriščanje.

V tujino.

(Odlomki iz Cankarjevega Kurenta.)

Prednaznamilo uredništva. — Iz Trbovelj smo prejeli poročilo, da se je izselilo v Francijo 700 rudarjev. V vseh industrijskih obratih Slovenije zapuščata delavstvo v množicah domovino. —

Došel jih je na prašni cesti, že bližje kraja mesta. Težke cule so nosili, život je klonil v pas. Obrazi so bili opaljeni od solca, nobeno oko bi ne razločilo, če so mladi ali stari, zakaj temni in grenki so bili vsi do zadnjega. Debel prah je bil na suknjah, na licih, na očeh.

Kurent sam se je prestrašil.

»Kaj sem došel procesijo, ki se je napotila naravnost na Golgato?«

Stopil je do starca, ki je težko sopesl.

»Kam?« je vprašal Kurent. Vprašal je, pa je sam že vedel odgovor v svojem srcu.

»Le na pot, le na pot, kamorkoli! Kadar odpre jetnik železna vrata — ali vpraša, kam da cesta drži? Le iz ječe, le iz trpljenja — pa kamorkoli!«

»V Ameriko!« je reke stavec.

»Na Nemško!« je rekel fant.

»Kamorkoli!« je reklo dekle.

Težko je stopal korak, život je klonil, potna in prašna so bila lica. Pa stavec je govoril, kakor da bi pre-

peval žalostno pesem:

»Šestdeset let življenja, šestdeset let trpljenja, vedro je polno! Gnojil sem to zemljo s krvjo iz svojih ust, s solzami iz svojih oči, s potom od svojega čela, pa mi ni rodila kruha. Morda je dežela na svetu, ki je bolj blagoslovljena; ali če je ni — smrt je tolažnica doma in drugod!«

Rekel je fant:

»Zbogom, ti črna domovina, ti lačna in žejna mati, ki stojiš na pragu, gledaš za svojimi sinovi in si ne upaš, da bi jih klicala! Nate bom mislil, dokler bo še v srcu kaplja krvi. Če umrješ, bom za mašo dal in te bom hranil v zvestem spominu; če pa se kdaj povrnem, ti prinesem kruha in vina, mešne bukke in pisano ruto. Vse sem ti dal in vse bi ti dal, le svoje mladosti ti dati ne smem!«

Dekle je reklo:

»Ne glej me tako žalostno, ti lepa domovina, nikar se ne jakoj ob slovesu! Dala sem ti srce in vse najmilejše misli — zakaj bi tirjala, o domovina, še moja rdeča lica in moja mlada leta? Kakor zadnja postelja si, domovina, in kakor pokopališče: v daljne kraje se napoti romar, da užije življenje; povrne se k tebi, kadar je bolan, večnega počitka željan!«

Ne zganemo se — ne zganejo sel

Marsikdo se bo čudil temu naslovu, a vendar je tako. Mi vemo in rudarji vedo, da vsled nizkih plač in sedanje industrijske krize, čimdalje bolj gospodarsko propadajo. Mi vemo in rudarji vedo, da delajo gg. premogovni kapitalisti z vedno večjim dobičkom, na račun lačnih rudarjev. Mi vemo in rudarji vedo, da se jim kratijo vse že pridobljene pravice in da dela od strani gg. kapitalistov zatem, da se delovni čas rudarjev

podaljša in vsaka socialna zaščita odpravi. — Vemo pa tudi mi vsi, da si je rudarsko delavstvo po vseh državah Evrope v povojni dobi mnogo izvojevalo od svojih izkoriščevalcev, kakor: boljše življenske pogoje, starostno, nezgodno in bolniško zavarovanje, brezposelno zavarovanje in plačane delavske dopuste. Vemo pa tudi, da se še v naši državi v tem oziru ničesar ni ukrenilo. Navzlic temu, da imajo vse meščanske

stranke ob priliki volitev vse dobro v svojih programih, v prid delovnega ljudstva. In da so celo klerikalci, ki prekašajo v svoji ljubezni — do rudarjev celo boljše, sedaj ko so na vladi, popopolnoma pozabili na rudarje, navzlic temu, da leži pred ministrom za rube in šume v Beogradu, spomenica za povišanje plač rudarjem Trboveljske družbe, vložene po Uniji slov. rudarjev. Tako potekajo meseci in leta, polni obljub od vseh strani za naše rudarje, a rudarji pa stradajo in čakajo. — Gg. pa že vedo, zakaj vrana vrani oči ne izkljuje. Kadar so pri koritu, takrat rudarjev ne rabijo, kakor pa bodo v nevarnosti za nje, takrat pa bodo zopet prišli med rudarje, jih vabili v svoje meščanske organizacije za doseg njihovih glasov.

To nezmosno stanje traja naprej in naprej. Pa zakaj? Zato, ker se rudarji ne zganejo. Oni se ne morejo živeti v potrebo razrednega boja in obrambe pravic potom močnih strokovnih organizacij. Oni nočejo še spoznati velikanske sile, ki leži v njih. Oni še ne razumejo,

da je vsak njihov napredek odvisen od njih samih, in da od mešč. strank nimajo pričakovati nič drugega, kakor izkoriščanje. Vsega tega še po pretežni večini naši rudarji ne razumejo in zato se ne zganejo. Zato ker se rudarji ne vzdramijo iz teme nezavednosti, se tudi gg. premogovni kapitalisti ne zganejo, ter uživajo mirno s krvavim trudom pridobljeni sad rudarjev. Ne zganejo se meščanske stranke in ne zganejo se tudi sedaj tihi, nekdanj tako rjoveči tigri SLS to je klerikalcev.

Rudarji, zganiti se bo treba, oživeti se bo moralo tisto silo, ki leži sedaj v vas pokopana, strniti bo treba vaše vrste, v ono močno strokovno organizacijo z zdravim in pravilno razredno taktiko, katera pelje k uspehom in k zmagi, kakor to delajo vaši mednarodni tovariši rudarji v svoji 2 milijonski razredni armadi, katere članica je tudi Unija slovenskih rudarjev.

Zatoraj zganite se rudarji in organizirajte se in tudi gg. izkoriščevalci se bodo morali zganiti.

Za edinstvo strokovnega pokreta.

V smislu sklepa dunajskega Mednarodnega kongresa je poslal urad Mednarodne strokovne zveze vseruskemu centralnemu strokovnemu svetu sledeče pismo:

Sodrug!

Tretji redni kongres Mednarodne strokovne zveze, ki se je vršil na Dunaju od 2. do 7. junija 1924 je pretresal ponovno vprašanje pristopa ruskih strokovnih organizacij v Mednarodno strokovno zvezo. Povodom tega vprašanja se je sprejela soglasno sledeča resolucija:

Ko je vzel na znanje poročilo o pogajanjih, ki so se vršila med Mednarodno strokovno zvezo in Vserusko strokovno zvezo, izreka kongres svoje obžalovanje, da se nahajajo strokovne zveze Sovjetske Unije, zato ker se branijo priznati program in pravila Mednarodne strokovne zveze, kakor so ju priznali spolnomočni predstavniki najvažnejših svetovnih strokovnih organizacij, še vedno izven Mednarodne strokovne zveze.

Kongres naroča uradu, da nadaljuje z razgovori, v kolikor je to v skladu z dostojanstvom Mednarodne strokovne zveze s ciljem: da se pridobijo strokovne organizacije Sovjetske Unije za Mednarodni strokovni pokret čuvajoč brez-pogojno pravila in sklepe naše internacionale.

Urad Mednarodne strokovne zveze je sklenil na svoji seji z dne 15. julija 1924 v Amsterdamu povodom telegrama Vseruskega strokovnega sveta predsedniku dunajskega kongresa, da vam sporoči vsebino te resolucije.

Veselilo bi nas, ako bi izvedeli, da ste pripravljene stopiti z nami v razgovore na osnovi načel, obrazloženih v tej resoluciji.

V tem slučaju predlagam sestanek z delegacijo ruskih sindikatov (vsaj šest delegatov). Pričakuje vaš odgovor ostajame z mednarodnim pozdravom

Porcel in Oudegest.

Na to pismo je odgovorilo predsedstvo Vseruskega strokovnega sveta dne 26. julija takole:

Sodrug!

Vaše pismo z dne 16. julija 1924 smo prejeli. Smatramo za svojo dolžnost, da izrazimo svoje veliko veselje nad tem,

da želi vpostaviti Mednarodna strokovna zveza ponovno organizacijsko edinstvo mednarodnega strokovnega pokreta. Mi smatramo to za zelo važno, zato ker je ta želja v skladu z našim iskrenim uverjenjem, da se more voditi borba dela proti kapitalu, ki je stalno zastruje samo na ta način uspešno, da se osredotočijo vse sile strokovnih organizacij proletariata in upostavi edinstvo mednarodnega strokovnega pokreta.

Vseruski strokovni svet je pripravljen podvzeti od svoje strani vse korake, ki morejo voditi k ustvarjenju tega edinstva.

Toda ni nam mogoče iti molče preko dejstva, da se nam zdi naša ponudba: ali smo pripravljene na razgovore na temelju načel obrazloženih v resoluciji dunajskega kongresa — netočno postavljene vprašanja, za katerega gre.

Mi smo našo težnjo za vpostavitev edinstva mednarodnega strokovnega pokreta in našo namero, da bomo zastavili vse svoje sile v to, da se to edinstvo doseže izrazil jasno v telegramu sodrugu Purcelu in v tem pismu.

Mi mislimo, da bi moral biti predmet naših razgovorov baš razgovor o pogojih ujedinenja. Zato smo mi mišljenja, da nasprotuje smislu predstojećih razgovorov in cilja ujedinenja, ako nam stavite vi priznanje statuta in pravil vaše internacionale kot predpogoj za razgovore.

Ako se vi, sodrug, čutite formalno vezane po resoluciji dunajskega kongresa, potem predstavljamo tudi mi ruski sindikati en del Rdeče strokovne internacionale in smo tudi vezani, da izvajamo sklepe ruskih strokovnih kongresov in kongrese R. S. I. Vsled tega izhajamo mi, v naši težnji, da se najde skupen temelj za razgovore, kateri bi dovedli po našem mnenju brez dvoma do večjega medsebojnega zblizanja, iz predpostavke, da morajo služiti pri razgovorih kot temelj sklepi jedne in druge internacionale na osnovi enakega vpoštevavanja.

Ker smo mnenja, da je uspeh v stvari ujedinenja važnejši nego formalni pomiselki in da bi stvar ujedinenja z našim medsebojnim vpoštevanjem in našimi stvarnimi razgovori na vsak na-

čin pridobila, mislimo, da je bolj prav, da se ne veže naš sestanek na noben predpogoj.

Upamo, da se snidemo z vami v najkrajšem času, ki ga boste vi določili. Želimo samo, naj se z ozirom na prometne razmere, ta sestanek ne vrši prej nego pred 14 dnevi po prejemu vašega odgovora. Kot kraj za razgovore bi nam najbolj prijal London ali Berlin.

Pričakuje vaš dovoljen odgovor ostajamo z revolucionarnim pozdravom

Tomski in Dogadov.

* * *

To pismo ruskih sindikatov se po svojem tonu in vsebini že zelo razlikuje od nadutih dopisov, ki jih je dobivala Mednarodna strokovna internacionala v letih 1920 in 1921. Kakor pa je korak na bolje, tako je treba podčrtati, da s samo formalnim sprejemom ruskih strokovnih organizacij v Mednarodno strokovno zvezo ne bi mnogo dosegli, — vse tako dolgo, dokler so nasprotja tako močna, da mislijo Rusi, da morajo vzdrževati svojo strokovno internacionalo v Moskvi, — katera naj bi organizirala menda še naprej frakcije in spore v nazunaj enotnih strokovnih organizacijah. Mi delo takih organizacij dobro poznamo. V tem je jedro nasprotja, ki še obstoja. Mi vemo iz lastne skušnje, kako malo pomaga zunanje edinstvo, — ako organizirajo v takih navidezno enotnih organizacijah pod vodstvom zunanjih organizacij stoječe celice neprestane boje in spore.

Šele, kadar se bo Moskovska internacionala tej taktiki napram strokovnemu pokretu naše smeri odrekla, bo prišlo pravo izmirjenje. V to svrhu bi se morala obrniti na Medstrokovno zvezo pravzaprav Zinovjeva internacionala, ne pa ruski sindikati.

Tudi ne moremo zamolčati, da se na čim agitacije pod ruskim vplivom stoječih organizacij, — ne krije s pomirljivostjo ruskega dopisa. Kako naj n. pr. S. Sassenbach v iskrenost takih dopisov prav veruje, — ako je videl nahujskane ljudi v Mestnem domu v Ljubljani, na kongresu v Bukarešti in drugod?

Potreba delavskih kulturnih in izobraževalnih organizacij.

Vse naše organizacije, bodisi politične, strokovne ali gospodarske, se morajo opirati na izobraženo članstvo. Tako članstvo bo šele razumelo, kak pomen imajo za delavstvo zgoraj navedene organizacije in kaj hoče delavstvo potom svojih organizacij doseči.

Članstvo, ki je samo na papirju, je mrtvo telo, ki ovira v vsaki delavski organizaciji napredek. V vseh industrijskih državah si je skušalo delavstvo ustanoviti strokovne, politične in tudi gospodarske organizacije. Sodrugi na vodilnih mestih se pa trudijo, da se ustanovijo povsod tudi kulturne in izobraževalne organizacije, ker jim je jasno, da je potreba za razvoj in obstoj organizacij predvsem izobrazba. V kulturna in izobraževalna društva pa spada v prvi vrsti naša proletarska mladina. Ona naj se tam uvede v nauk socializma, da bo našla enkrat pot v naše strokovne in politične organizacije. To je del dela kulturnih in izobraževalnih društev, ki so šole pripravnice za socializem. Kakšno dolžnost pa imajo starejši sodrugi napram delavskim kulturnim in izobraževalnim društvom? — Prvič to, da agitirajo med mladino in da tisti, ki so družinski očetje pošiljajo svoje že zato dorasle otroke v naša kulturna in izobraževalna društva. To povdarjamo zaradi tega, ker vidimo v kako veliki meri se od strani delavstva v tem oziru greši. Obžalovanja vredno je, da delajo v precejšnjih slučajih otroci organiziranih delavcev štafažo pri meščanskih kulturnih društvih, kakor n. pr. pri sokolih, orlih, orjunih itd.

Vse to bi morali proletarski stariši, sodrugi zabraniti in mladini pojasniti razliko med meščanskimi in proletarskimi kulturnimi in izobraževalnimi društvi. Stari sodrugi imajo dolžnost, da skrbijo, da se ne vepej strup meščanske reakcionarne kulture v proletarsko mladino, ki potem ovira naš razredni boj. Drugič mora delavstvo, če uvideva potrebo kulturnih in izobraževalnih dru-

štev, tudi skrbeti za sredstva, da se omogoči njih delovanje. Tudi tukaj greši delavstvo veliko in zakaj? Ker zapira svoje žepce, ter ne da v velikih slučajih niti fika za tako važna društva. Če bi delavstvo uvidelo, kakor bi moralo, da je ono samo poklicano da vzgaja mladino v socialističnem smislu, tedaj bi tudi moralo žrtvovati toliko, da bo imela družina v bodoče več razumevanja za socializem in razredni boj, kakor ga ima na žalost tisoče starih, indiferentnih delavcev, ki so bili po klerikalnih in kapitalistično-egoističnih metodah vzgojeni. Bodočnost pripada mladini in mi imamo nalogo, da se bori mladina za bodočnost socializma.

Strokovne organizacije bi morale vpeljati obligatorični prispevek pri vsakem članu vsaj po 1 dinar mesečno za vzgojne svrhe. Če bi vse članstvo to vpoštevalo, ter šlo z resno voljo na delo in podpiralo moralno in materialno kulturna in izobraževalna delavska društva, bi bil to velik napredek za delavski pokret. Delavstvo trpi danes res hudo pod industrijsko krizo, pa zaradi enega dinarja mesečno bi ne bila revščina večja. Za povzdigo naših kulturnih organizacij pa bi bilo to velikega pomena. Poglejmo si druge moderne države, kakor n. pr. Nemško Avstrijo. Tam se bije odločilen boj med buržuazijo in proletarijatom za to, kdo bo imel mladino za seboj, ker se oba dela zavedata, da kdor ima mladino, ima tudi bodočnost. Že se kaže v Avstriji uspeh dela naših sodrugov s tem, da zmaguj delavstvo nad buržuazijo in da so se ustanovila močna kulturna in izobraževalna društva proletarijata, kjer se zbira mladina. Mi pa imamo tembolj dolžnost, da posnemamo požrtvovalno delo naših sodrugov v sosedni in drugih državah, ter pod nobenim pogojem ne dopuščamo zahajati mladine v kremplje buržuazije. To smo dolžni napram mladini in nje bodočnosti, če hočemo biti vredni, da se imenujemo socialisti.

Taki incidenti škodujejo politiki, kakor jo označujejo v zgornjem dopisu ruski sindikati za pravo. Takih incidentov pa je po vseh deželah nešteto. Oni tvorijo pravzaprav bistvo pod vplivom Moskve stoječega strokovnega dela. Med besedami in dejanji — je torej še ogromen prepad, a mi smo že besed veseli, ako so iskrene in ako so res glasnik novega načina dela in nove dobe.

Bojimo pa se, da niso. Isti Tomski, ki je podpisal zgornje pismo, je govoril na kongresu ruskih strokovnih organizacij takole:

»Ko podajam našim sovražnikom reformistom roko, izjavljam: K vam gravitirajo še milijoni delavcev, vi držite v svojih pesteh še celo vrsto važnih organizacij. Mi imamo kolosalen vpliv na milijone delavcev, mi smo se z vami borili in se bomo še naprej, mi va ne bomo oprostili ne ene napake, bomo razkrinkavali pred delavstvom vsak vaš korak, vašo nedoslednost, vaše pogubne ideje o miru z meščansko družbo, ali v interesu delavskih mas vam predlagamo, da vodimo skupaj borbo proti kapitalu. Dalje pravi na drugem mestu:

Reformisti morejo biti tudi izdajalci: ali oni imajo za seboj delavce, zato mi ne bomo izstopili iz njihovih organizacij in se borili za vsakega delavca posebej. V skupnem delu z njimi bomo lahko bolje razkrivali njihove pogoške in nedostanke. Ako smo dosedaj streljali v njihove pozicije z artilerijo, je prišel sedaj moment, ko moramo preiti v napad. Ali Amsterdam ni trdnjava?

Mi moramo jasno razumeti, da prehajamo v napad na osrčje reformizma. Mi gremo k napadu na vso reformistično trdnjavo v enotnih, zbitih vrstah, da se bomo bili s sovražniki v poslednji borbi prsa ob prsa...

Tako se razlikuje Tomski na kongresih, od Tomskega v dopisih. In to še ni dobro znamenje. Tomski se bo mora/še prepričati, da ljubezniva beseda, ne bo bolj odprla vrat naše trdnjave, ako je neiskreno mišljena in zlagana, kakor ves artilerijski ogenj, ki ga je zmetala Moskva zaman v naše vrste, na ogromno škodo delavskega razreda.

Čuditi se je Ljubljani, kjer dela precejšnja množina proletarijata, da smo morali ob priliki strokovnega kongresa opaziti, da tam kljub lepemu številu organiziranega delavstva še niso prišli do ustanovitve delavskega pevskega zbora, med tem ko smo ob priliki strokovnega kongresa GKSJ v Beogradu videli in opazili, da se naši sodrugi na jugu zelo zanimajo za razvoj kulture, ker je tam pozdravil delegate lepo razvit mešan pevski zbor, ki je s svojim nastopom delegate prijetno presenetil.

Malo napora in energije od strani ljubljanskih sodrugov, pa bodo tudi usta-

novitev pevskega zbora gotovo izvedli, kar bi bilo nujno potrebno za tako mesto kakor je Ljubljana.

Priporočali bi vsem odborom strokovnih organizacij, da bi razmotrivali o tej potrebni podpori za kulturna in izobraževalna društva. Pri dobri volji bi se brez občutljivih žrtev v to svrhu veliko doseglo.

Še enkrat: zavedajte se, da kulturna društva izdatno podpirajo razvoj socializma. Potom njih se bo rešil proletarijat, iz krempljev izkoriščevalca — kapitalizma. A. Čeh.

Pragmatika uslužbencev Konsumnega društva za Slovenijo.

Letošnji delegatski zbor Konsumnega društva za Slovenijo je med drugim sklenil urediti razmerje uslužbencev do zadruga potom tozadevne pragmatike.

Ta naloga ni baš lahka, ker je za pravilno rešitev tega vprašanja treba upoštevati toliko momentov in izkustev, kakor za malo drugih vprašanj. Nemo-goče je, da bi posameznik to vprašanje res pravilno rešil, temveč bo treba vestnega sodelovanja predvsem uslužbencev samih, ki bodo pač najbolje zastopali svoje koristi, na drugi bo treba sodelovanja članov zadruga, ki bodo morali čim boljše zastopati interese zadruga, to je njenega članstva. Ako bosta oba ta dva faktorja res sodelovala, potem načelstvu ne bo tako težko najti one pravilne sredine, ki bo zagotovila uslužbencem primerno eksistenco in zadruga čim širši razmah. Taka pragmatika torej ne more biti rezultat ene same seje, temveč temeljitega poučevanja zato poklicanih faktorjev.

Kot odbornik zadruga sem se namenil napisati to razpravo pred vsem zato, da opozorim na važnost tega vprašanja. Iz mojega stališča je jasno, da ne morem obravnavati tega vprašanja zgolj iz stališča uslužbencev, temveč v prvi vrsti s stališča funkcionarjev, ki so poklicani varovati interese članov in zadruga.

Treba je najprej ugotoviti, da se mora vsak zadržnik zavedati, da so zadovoljni uslužbenci prvi pogoj za procvitanje zadruga, zato naše članstvo ni proti pravični pragmatiki, temveč si želi, da bi bilo to vprašanje čimprej in čim srečneje rešeno. Uslužbencu je treba zagotoviti njegov moralni in materialni obstoj, predno moremo zahtevati od njega, da bo z zadruga čutil, da se bo poglubil v njene težkoče, in da bo za njen razvoj napravil več, v kolikor se ga more prisiliti potom stalnega nadzorovanja.

Uslužbencem je pa treba povedati, da je njihovo stanje težko prej zboljša-

ti, preden oni potom požrtvovalnega dela agitacije in izobraževanja članstva ne dosežejo lažje pogoje za procvit naše zadruga. Pogoj za njih dobrobit je dobro uspevanje zadruga.

Zato ni dovolj, če sestvijo uslužbenci svoje predloge za pragmatiko, temveč je potrebno in koristno za njihov ugled, da razmislijo in stavijo predloge kje in kako bi se zadruga spopolnilo, da bo dobila sredstev, s katerimi bo potem garantirala tudi svojim uslužbencem res človeku primerno življenje.

Vsak uslužbenec naše zadruga vé, če s le nekoliko zanima, kako težko je za zadruga kreditno vprašanje. Vse pa tudi kako lahko bi bilo rešljivo, če bi vsaj uslužbenci z živo besedo, s primer-no propagando pripravili članstvo, da bi vplačalo polne deleže, naložilo svoje prihranke v hranilnem oddelku zadruga, ter pridobil one člane, ki ne nakupujejo vseh potrebščin v zadruga, da bi to storili.

Pomanjkanje obratnega kapitala v naši zadruga še ni tako zelo občutno, kakor je v večini drugih podjetij, vendar plača že naša zadruga toliko bančnih obresti, da bi bili naši uslužbenci prebogati, če bi svote namesto bankam razdelili med-nje.

Je se dovolj drugih težkoč, ki jih bo morala zadruga premagati, in homo o njih pisali in razpravljali na članskih zborovanjih, vendar če bi rešili vsaj to, katerega sem omenil danes, bi že zadostovalo, da sprejmemo čim modernejšo pragmatiko.

Uslužbenci naj se torej zavedajo, da je od njihovega sodelovanja odvisno, koliko si bodo pridobili pri članstvu ugleda in razumevanja in taka bo potem njihova pragmatika. Če bodo člani videli, da zadruga napreduje, se razširja in bogati, potem ne bo niti enega člana med vsemi 17.000, ki bi ne privoščil uslužbencem več prejemkov, kot jih ima on sam. F. S.

Mednarodno delavsko gibanje.

Stavka v kovinski industriji na Dunaju. Na Dunaju in v okolici je izbruhnila stavka kovinarjev, ki zavzema od dne do dne večje dimenzije. V vseh večjih kovinskih podjetjih je obrat ustavljen in delo popolnoma počiva. Do 9. sept. popoldne je narastlo število stavkajočih v kovinski industriji že na 24 tisoč, pričakovati pa je, da bo še narastlo. Stavka je posledica mezdne gibanja kovinskega delavstva, obenem pa tudi odgovor na nameravano odpravo osemurnega delavnika. Ni izključeno, da se kovinarjem pridružijo še druge srodne stroke, v slučaju potrebe pa izbruhne lahko tudi splošna stavka v Avstriji. Pogajanja med obema strankama so bal dosedaj brezuspešna, ker kovinarji odklanjajo vsak kompromis.

Kongres angleških strokovnih organizacij.

V Hallu je zboroval prve dni septembra kongres angleških strokovnih organizacij.

Na tem kongresu je bilo prisotnih 700 delgatov, ki so zastopali 4 in pol doval predsednik Mednarodne strokovne zveze s. Purcel.

Na kongres je prišla tudi delegacija ruskih sindikatov. Radikalna opozicija je podprla znano rusko zahtevo, naj skličeta amsterdamska in moskovska internacionala skupen svetoven kongres, ki naj sklepa o vpostavitvi enotnosti

strok. internacionalne. Večina akcije v tej obliki ni podprla. Pač pa je bila sprejeta na predlog predsednika s. Purcela resolucija glasom katere naj delajo angleške strokovne organizacije na to, da se sestane obe internacionali na skupno konferenco, kjer naj se skuša doseči brez ozira na preteklost, platforma za zedinjene. V zvezi s pismi, ki jih v današnji številki priobčujemo, zadobiva ta resolucija prav posebno važnost.

Poskus cepitve angleških strokovnih organizacij.

Prd kratkim se je vršil v Londonu pod vodstvom Tom Manesa, člana predsedstva Rdeče strokovne internacionalne, kongres strokovnih organizacij, ki se nazivljajo narodne manjšine angleških strokovnih organizacij. V zadnjem času se je pač tu in tam šušljalo o nekakem levem krilu angleških strokovnih organizacij, o kakem organiziranem opozicijskem gibanju ni bilo pa nikdar govora. Za organiziranje te »nacionalne manjšine« ali z drugo besedo, za ta poskus uničenja in razkosanja angleških strokovnih organizacij so ogovorni predvsem veliki »bojevnik« »enotne fronte«, in to so Rusi. Po usodepolnih poizkusih v Franciji, Italiji, Českoslovaški in drugih deželah se nam zdi, da hočejo poizkusiti svoj operacijski nož specijelno na telesu najmočnejših enotnih angleških strokovnih organizacij.

Kako skrbno je bil ta kongres pripravljen in da so se vse predpriprave vršile ravno od strani Rusov v Moskvi, je jasno razvidno iz govora Tom Manesa 15. julija na kongresu Rdeče strok. internacionale v Moskvi, ki je bil priobčen v »Rdečem strokovnem buletinu« št. 38 z dne 24. julija. Na isti seji, na kateri se je vršil ta govor, je predložil član predsedstva RSI Kalinin program za britansko manjšinsko konferenco. Točka 1. tega programa se glasi: »Konferenca mora prvič tvoriti nacionalni center »levega krila«. (Ker so se najbrž bali, da se bo beseda »levo krilo« napačno tolmačila se v oklepaju označuje podrobna definicija, »to se pravi, pristašev Rdeče strokovne internacionale«.) Program sestoji iz 12 točk, od katerih pravi sedma: »Vzpostavitev ožjih zvez z angleško komunistično stranko.« (Ki je glasom javnih podatkov Komunistične internacionale od 1921—1924 nazadovala od 10.000 na 3 tisoč članov.) O tej točki pa se na konferenci sploh ni razpravljalo in to namenoma ali pa je o tem poročilo o konferenci popolnoma zamolčalo. V ostalem pa se je konferenca strogo držala moskovskih predpisov.

Konferenca je sprejela resolucije, v katerih v glavnem zahteva sledeče: Zvišanje vseh mezd, 44 urni tedenski delavnik (dodatni predlog, tičoč se reduciranja časa na 30 ur tedensko ni našel v teh krogih nikakega odmeva), uvedbo tovarniških in obratnih svetov, zbiranje sredstev za »Mednarodno delavsko pomoč« za »zveste« elemente v Nemčiji.

V došlih poročilih pa ni najt besede in govora o financiranju (prisrkevkah) za nacionalno manjšino, ki je prepuščena vplivu ruskih červoncev.

Gotovo je to prav zanimiv pojav, da v trenutku, ko se od strani komunistov povsod kriči o enotnosti in se v Moskvi trudijo, da pridejo v stike z amsterdamsko internacionalo, da je oživilo ravno sedaj, ko se menjajo korespondence Amsterdama in Moskve pod vodstvom RSI, nacionalno manjšinsko gibanje, ki pomeni le pogubo angleškega strokovnega pokreta. Angleška je bila do danes dežela, v kateri je strokovno gibanje ostalo bolj kot kje drugje, enotno in nedeljeno in te enotnosti niso ovirali ne verski ne politični nazori posameznih članov, a je ravno radi tega moglo doseči za svoje člane toliko uspehov. Prvi manifest, ki ga je izdala konferenca ob priliki kongresa britskih strokovnih organizacij dne 1. septembra v Hallu, pravi med drugim: »da stoji obstoječe vodstvo na kongresu prvič v zgodovini angleškega strokovnega pokreta nasproti močni in organizirani opoziciji svojih lastnih članov. Lahko so Rusi in njih privešek ponosni na pričetno razdiralno delo v Angliji. V zapadni Evropi imenujemo to »razdiralna taktika«, v Rusiji pa »enotna fronta«.

Kongres Mednarodne zveze kamnoseških delavcev se bo vršil 12. oktobra t. l. v Laganu.

Ukaz Moskve. Nemške komuniste, ki propagirajo izstop iz nemških socijalističnih (strokovnih) organizacij, da bi ustanovili posebno komunistično strokovno organizacijo, je pozvala Moskva, da s to svojo propagando prenehajo. Sedaj poskušajo, da bi zopet kompaktno pristopili k takozvanim amsterdamskim zvezam. V ta namen se je vršila v Berlinu 17. avgusta državna strokovna konferenca Komunistične stranke Nemčije (KPO). Kakor se je na tej konferenci razpravljalo, je »izdajstvo reformistov — amsterdamcev« odvrnilo mnogo komunistov od strokovnih organizacij, toda s posledico, »da se je reformizem strokovnega pokreta s tem izstopom/revolucionarnega krila nemškega delavstva ojačil. Radi tega je bilo mogoče reformističnim strokovnim voditeljem še nadalje brezobzirno voditi zločinski in izdajalsko politiko nad proletariatom. Zato »nazaj v strokovne organizacije in prisilite tam z revolucionarnimi sodrugi na združitev s posameznimi izključenimi zvezami in posameznimi člani. Umazani načrti reformistov morajo postati z vstopom množic sedaj neorganiziranih komunistov neškodljivi, da moremo iz teh organizacij še kdaj napraviti bojne organizacije.

Državni kongres angleških strokovnih organizacij se je vršil začetkom

meseca sept. v Hallu. Na kongresu je bilo zastopanih 4 in pol milijona strokovno organiziranih delavcev. Članstvo angleških strokovnih organizacij, ki je v letih 1921. in 1922. padalo, je začelo leta 1923. zopet rasti Shodu je predsedoval s. Purcel. Poleg drugih razprav — se je živahno razpravljalo o londonskem sporazumu in Dawesovem načrtu in njih posledicah za delavstvo. Po izčrpnih debati je izrekla velika večina zaupnico zastopnikom strokovnih organizacij v angleški vladi.

Strokovna disciplina v Belgiji.

Na kongresu belgijske strokovne zveze se je govorilo izčrpnno tudi o vpraša-

nju strokovne discipline. Pri tem je bila sprejeta z 328 glasovi proti 38, (medtem ko se je 123 delegatov glasovanja vzdžalo) resolucija, ki jo je predlagal sodr. Mertens in ki pozivlja vse priključene organizacije, naj nastopijo ostro proti vsem elementom, ki skušajo motiti delo v organizacijah in delajo na razkol. Z ozirom na borbo, ki jo vodi komunistična internacionala proti mednarodni strokovni zvezi, se je sklenilo, da je nedopustno, da bi zavzemali v belgijskih strokovnih organizacijah odborniška mesta člani, ki so v zvezi s komunistično internacionalo in vodijo kot taki boj proti Mednarodni strokovni zvezi in državni zvezi belgijskih strokovnih organizacij.

Naše organizacije.

Strokovna komisija.

Sklepi 1 plenarne seje Strokovne komisije.

V nedeljo, dne 7. septembra t. l. se je vršila prva plenarna seja novega odbora Strokovne komisije.

Na tej seji se je novi odbor S. K. takole konstituiral: Predsednik Ivan Roper, podpredsednik: Franc Jančič, tajnik: Filip Uratnik, kontrola: Franc Lepko, Alojz Leskovšek, Lovro Jakomin in Pavel Škerl.

Po referatu tajnika se je ugotovilo, da je treba pokreniti vprašanje reorganizacije uprave onih strok, ki nimajo urejenih tajništva, z vso energijo z mrtve točke. Živilska, usnjarska in oblačilna stroka naj bi vzdrževale skupaj dobro urejeno tajništvo, varujoč pri tem svojo pravno in gospodarsko samostojnost. To tajništvo bi si naredilo predvsem nalogo, da poskrbi za stike in zveze med sorodnimi obratnimi strokami, ki so v okviru GRSJ, s ciljem, da morejo pristopiti te stroke kot enota k svojim profesionalnim internacionalnim zvezam. Sklene se: Tajništvo obrtnih strok se vpostavi takoj, z organizacijo se poveri s. Golmajer, ki ima stopiti tozadevno v zvezo z odbori posameznih v poštev prihajajočih zvez.

K vprašanju protivojnega dne se sklene:

Manifestacijska protivojna zborovanja se imajo vršiti v nedeljo dne 21. t. m. v sledečih krajih: Ljubljana, Jesenice, (skupaj za revirje ob priliki zleta DTE) Hrašnik, Radeče, Sevnica, Rajhenburg, Celje, Šoštanj, Prevalje, Črna, Ptuj.

V Mariboru se bo vršilo protivojno zborovanje že v nedeljo dne 14. septembra (z ozirom na to, da so dne 21. občinske volitve.)

V vseh drugih krajih imajo sklicati naše podružnice članska zborovanja, na katerih se imajo prečitati protivojni manifesti Mednarodne strokovne zveze (Objavljen v Delavcu z dne 27. julija t. l.) in Glavnega radniškega saveza (objavljen v Delavcu z dne 30. avgusta t. l.)

S podrobnejšo organizacijo protivojnih manifestacij se poverijo kompetentni medstrokovni odbori in krajevne podružnice strokovnih organizacij ter pokrajinsko tajništvo S. K.. Po referatu s. Svetka se sklene ustanoviti združeno Delavska pomožna blagajna, ki se ima opirati na strokovne organizacije na eni in združne organizacije na drugi strani. Njen namen je hranjenje malih zneskov za slučaj brezposelnosti, bolezni, smrti in drugih nezdod. Predložni projekt pravil se v načelu sprejme, s končnoveljavno ustanovitvijo se povri ožji odbor S. K., ki naj stopi v to svrhu v stik s predstavniki delavskih zadrug.

Kovinarska stroka.

Brod na Savi. Tvorница za vagone je 30. m. m. zopet odpustila 300 delavcev. Od 15. maja t. l. je to že tretja redukcija in je stalež delavcev od prve redukcije zmanjšan od 1300 na 450 delavcev. Vodstvo tvornice pa med tem preli, da bo v najkrajšem času moralo izvesti še nadaljnjo odpuščanje delavcev.

Tvorница motivira to redukcijo s pomanjkanjem naročil in s pomanjkanjem denarja, katerega rabi za izplačevanje zaposlenih delavcev. Prometno ministrstvo dolguje tej tvornici za že popravljene vagone okoli 90 milijonov dinarjev.

Delavstvo je na svojem protestnem shodu zahtevalo, da centralna uprava

puščenimi nahaja kak delavec, katere-mu se dela očitna krivica, da se mu jo popravi. Vedeti moramo, da delavec, ki je pustil vso svojo delovno silo v tej tovarni — naj si bo to inozemski ali domači delavec — ga moramo ščititi. Kdo bo sprejel n. pr. v Avstriji 50 do 60 let starega delavca v službo, ki je pustil vso svojo delovno silo v tej tovarni? Nihče.

Mi delavci moramo večjo pažnjo obračati na vodstvo države, kajti v njihovi moči je, da oblažijo sedanjo gospodarsko mizerijo. Ako za enkrat drugega ne more, naj vsaj pritiska na banke, da ne bodo za posojila zahtevale takih oduševskih obresti. Znati moramo da delavec danes ne dela samo za dobiček podjetja, temveč tudi za bančne obresti, ki danes znašajo od 25 do 30%. V tem vidim jaz reštev, ne pa v odpuščanju inozemskih delavcev. Zaposleno delavstvo, ki zahteva odpust inozemskih delavcev, naj se pa o tem pouči.

Na intervencijo ss. Jerama in Malenška radi odpustitve nekaj starejših delavcev je gen. ravnatelj odredil, da se naj ta zadeva reši z obratnimi ravnatelji, katerim so bili podrejeni.

Guštanj. Dne 31. avgusta t. l. se je vršil izredni občni zbor naše podružnice SMRJ. (Po poročilih predsednika, tajnika, blagajnika in kontrole je poročal s. Golmajer iz Ljubljane o industrijski krizi — brezposelnosti in »obrazložil taktiko našega Saveza v takem položaju. Referat je bil jako obširen in so ga navzoči vzeli z zadovoljstvom na znanje ter sklenili, da pojdejo skupno na delo za »dograditev naše podružnice v Guštanju.

Sedanji podružnični predsednik s. Luka Juh, ki je hotel zbog težkoč in nerazumevanja na katerega je med poslovno dobo naletel, izostati iz odbora, je bil ponovno soglasno izvoljen kot predsednik podružnice. S to ponovno soglasno izvolitvijo je dobil zaščeno za klevete, ki jih je moral prenašati in upamo, da mu bodo vsi oni, kateri so ga izvolili v pomoč pri vseh poslih, katere ima za vršiti kot predsednik podružnice in glavni zaupnik. Poleg s. Juh-a so bili izvoljeni še naslednji ss.: Sterže, Widrih, Lepko in Vrečko v odbor, Lopen, Schmiedhofer, Šotar in Filip Franc kot namestniki ter Sikora in Obretan v kontrolo.

K zaključku je s. Golmajer še enkrat pozival vse navzoče na delo, ker le z močno organizacijo nam bo mogoče odbiti vse napade podjetnikov in si ohraniti sedanje pridobitve.

Živilska stroka.

Ljubljana. V nedeljo, dne 7. t. m. smo imeli lepo uspelo zborovanje ljubljanskih pekovskih pomočnikov. Sodr. Uratnik je poročal o mednarodni akciji za odpravo nočnega dela v Zenevi. Povdarjal je, kako so pri tej situaciji mednarodne zveze za peke izredno važne. Zato je potrebno, da stopi naša organizacija v tesnejše stike z vsemi živilskimi organizacijami v državi, ki so v zvezi s strokovnimi organizacijami zapada, to je z Amsterdamom. Treba je povspeti zedinjenje, vendar tako, da se s tem ne bomo odcepili od ostalih strok, s katerimi se moramo vzajemno podpirati. Zato je treba izvesti vsa ujedinevanja v soglasju z Strokovno komisijo in Glavnim Radniškim Savezom, ki predstavlja zvezo vseh strokovnih organizacij naše smeri.

Ptuj. Ker o ptujskih pekih še ni bilo nikoli nič slišati, bi marsikdo mislil, da se godi pomočnikom in uslužbencem te obrti, kakor tudi vsemu prebivalstvu prav dobro. Da pa to iluzijo nekoliko razženemo, hočemo posvetiti pravemu pomenu besede nekoliko v te obrate. V Ptujju je sedem pekarn, ki zaposlujejo 16 pomočnikov in 17 vajencev. Pomočniki imajo za 300 do 500 kron nižje plače kot n. pr. v Mariboru, Celju ali v Ljubljani. Iz tega bi marsikdo sklepal, da je pecivo zato tudi cenejše nego drugod. Pa ni res. Kadar je moka za nekaj para dražja, se gospodje takoj spomnijo, da povišajo pecivo na svoje uslužbenca pa pozabijo. Razen tega vladajo pri teh gospodih v Ptujju še prav neoriginalne stare cehovske razmere. Pomočniki morajo začeti delati redoma okoli 11. ure ponoči, končajo pa šele okoli 10 ure dopoldne. Da se kak pomočnik ne

zaposni, je uvedeno, da morajo hoditi pomočniki, dasi imajo svoja družinska stanovanja, prenočevati k mojstrom, kjer je ponekod preskrbljeno za prav čudna ležišča. Če je to za pekarnarje higijenska naprava, je poglavje zase, o katerem bomo prihodnjič prav temeljito govorili. Ne ozirajte se na to, da je pri ptujskih pekarnarjih uvedeno pravo nočno delo, ki je po zakonu prepovedano in je delovni čas 10 ali 11 ur, moramo povedati, da je s tem, ko je pomočnik primoran iti spat v pekarno že ob 8. uri, delovni čas pravzaprav 16 ur, ker faktično mora pomočnik toliko časa v pekarni prebiti, plačan je pa le, kakor da bi bil le 8 ur na dan. — Gospodje pekovski mojstri si še sedaj niso na jasnem, da je to prav umazana konkurenca, ako priganjajo svoje delavce tako rano k delu. Izrazi, kakor: auf, auf, pri onem že delajo itd., so popolnoma neumestni. Ne razumemo tudi, zakaj je dovoljeno pekarnarjem, vsaj nekaterim, da svoje prodajalne odpirajo že ob 6. uri, pek F. poleti že ob 5. uri. Prodajalne so odprte ves dan brez prenehanja do sedmih zvečer ali še dalje. Ali res ne morete uvesti pravih delavnikov, kakor ga imajo vsi pošteni ljudje? Razen tega so v nekaterih pekarnah vpeljali različni strokovni (?) tečni izrazi za osebo, kakor: »Schwein«, »beim Bauch ausse schmeissen« itd. Prihodnjič bomo te gospode imenom navedli in jih občinstvu prav toplo priporočili. Za sedaj želimo le to, da se uvede v vse ptujске pekarske obrate zakoniti 8 urni delavnik v dopuščenem dnevnem času od najraneje 4. ure dalje, dalje da se odpravi brloga iz pekarnic, vsak pomočnik naj stanuje tam tudi ponoči, kjer ima čez dela prosti čas stan. Obrtno oblast pa pozivamo, da se malo pozanima za ptujске peke in njihovo delo nadzoruje. Pomočnikom v pekarnah pa, kakor tudi vsem delavcem kličemo: v organizacijo vsi, s pomočjo organizacije in s svojo zavednostjo odpravite srednjeveške navade iz svojih obratov in glejte sami na to, da ne boste kršili predpisov in naredb, ki so v Vaš dobrobit. — Eden, ki je žemlje.

Kemična stroka.

Mojstrana. Dne 5. septembra zvečer se je vršil v naši podružnici kemičnih oz. cementnih delavcev izredni občni zbor pri zahtovni udeležbi članstva podružnice. Po sporočilih odgovornih funkcionarjev podružnice, katero se je z zadovoljstvom vzelo na znanje, je nadalje poročal tajnik s. Reje. In sicer o težkočah, katere smo preživeli v tem letu s trdim prepričanjem, da je le v dobri vstrajni zavesti, katera vlada v naši organizaciji, bodočnost našega napredka na strokovnem polju. Dalje je poročal glede ujedinenja z Opčim radniškim savezom Jugoslavije, katerega centrala je v Zagrebu. Poročila se je vzelo na znanje, katero se bo na novem članskem zborovanju vzelo sistematično v pretres in odobritev. Pri 4. točki dnevnega reda, t. j. volitev odbora, so bili predlagani v novi odbor podružnice in istotako tudi izvoljeni in sicer: Florjančič Franc, predsednik; Kosmač Janez, tajnik; Bernik Franc, blagajnik; odborniki: Rabič Valentin, Hrastar Franc, Osenk Alojz; v nadzorstvo: Polda Pavel, Wuzella Os-

wald. Namestniki: Zorman Janez, Čebašek Rudolf. Pri 5. točki dnevnega reda: slučajnosti se je vršila razprava članstva o delavski telovadni in kulturni organizaciji, oz. zvezi »Svoboda«, katera se bo tudi v našem okraju polagoma uveljavila. Pozivljamo splošno članstvo naše podružnice, da zvesto in marljivo sodeluje z odborom naše podružnice, kakor do sedaj. Da se klicu naše organizacije, katero tvorimo vsi člani v zvezi z ostalim strokovnim delavstvom v Sloveniji vedno točno odzovemo.

Splošna delavska Unija.

Splošna delavska Unija bo priredila v mesecu septembru shode v svrhu predpriprave za ujedinenje z »Osrednjim društvom kemičnih delavcev na eni in »Opčim Radniškim Savezom Jugoslavije (iz Zagreba) na drugi strani, v krajih kakor sledi:

Štore pri Celju, 13. septembra (sobota) ob 16. (4.) uri pri Sikošek.

Liboje, 14. sept. ob pol 10. uri dopoldne v gostilni Skoberne.

Gotovlje, 14. sept. ob 15. (3.) uri popoldne v gostilni pri Malgaj.

Pečovnik pri Celju 16. sept. ob 5. uri popoldne pri »Francnu« (gov. s. Reje).

Šoštanj, 17. sept. 1924 ob 17. (5.) uri v gostilni Brežnik (govornik Leskovšek).

Sevnica in Rajhenburg, 21. sept. 1924 (čas in prostor bo razviden na letakih. Ta shod bo obenem shod proti vojni v smislu sklepa amsterdamske internacionale).

Rogatec in Rogaška Slatina (čas in prostor bo razviden na letakih, govornik s. Alojzij Leskovšek).

Dnevni red na vseh shodih bo ujedinenje industrijskega in poljedelskega delavstva v eno skupno organizacijo. So drugi brez razlike poklica in dela posetite povsod sklicane shode polnoštevno.

Sočasno bodo podružnice SDU prejele izdelane predloge za ujedinenje v pogled, da bodo zamogle, staviti svoje predloge.

Tajništvo splošne delavske Unije v Celju.

V imenu GRSJ:

Izdajatelj: Franc Svetek.

Odgovorni urednik: Jože Berdajs.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Vestnik „Svobode“.

Okrožna zleta D. T. E. »Svoboda« 3. avgusta v Studencih pri Mariboru in 7. septembra v Trbovljah.

Za 31. 8. in za 7. 9. t. l. sta bila napovedana okrožna zleta naših D. T. E. »Svoboda«. Prvi se je vršil v Studencih pri Mariboru, drugi v Trbovljah. Oba zleta sta nadvse sijajno izpadla. Seveda se bo marsikdo, ki težkoč in razmer, pod katerimi se naše enote razvijajo ne pozna, spustil v kako tehnično kritiko, ki bi bila na gotovih mestih tudi upravičena in potrebna, tisti pa, ki težkoče naših enot pozna, more pa z velikim zadovoljstvom konstatirati: veliko požrtvovanje načelnikov in telovadcev, telovadk in naraščaja posameznih enot, zlasti onih v Studencih in Trbovljah.

Udeležba je bila na obeh izletih velika. Posebno Trboveljčani lahko rečejo, da Trbovlje že dolgo niso videle tako dostojanstvene in mirne manifestacije, kakor je bila nedeljska.

Celo nasprotniki, ki so videli korakati v sprevedu disciplinirane vrste nasih tekmovalcev in udarnikov nam niso mogli odreči svojega priznanja.

Oba ta zleta sta vtila v naša srca nove samozavesti in novega veselja do dela.

Telovadni nastop v Hrastniku. Delavska telovadna enota »Svobode« I. in II. v Hrastniku priredi v nedeljo, dne 21. septembra na vrtu gosp. Demitrovića javen nastop s sledečim sporedom: Ob 3. uri popoldne nastop članov, članic in naraščaja, po nastopu prosta zabava s plesom, šaljiva pošta itd. Vstopnina Din 7.— za osebo. — Igra priljubljena Delavska godba na pihala iz Trbovelj. Vabimo vse bližnje odseke in prijatelje telovadbe, da se v čim večjem številu udeležijo tega nastopa. — Odbor.

Razno.

Zdravnik o osemurnem delavniku. Francosko glasilo podjetnikov in industrijalcev »La Journée Industrielle« priobčuje v posebnem članku poročilo o spisu francoskega zdravnika Jacques Kaldourja o »Življenju delavca«. Pisatelj, ki se je poglobil v socialne vede in študije, je preživel svoje počitnice kot navaden delavec v tovarni in je v tem času tudi stanoval v delavskih okra-

jih in stanovanjih. Trdi, da je stanoval v zadnjem poletju 1923 v največjih delavskih okrajih Pariza in da je tam mogel videti komaj 10 slučajev pijanosti. Beznice delavci obiskujejo mnogo bolj poredkoma, kakor pa pred vojno in število teh beznic stalno pada. Na teh temeljnih opazovanjih je prišel Kaldour do zaključka, da je ta razveseljiv razvoj pripisovati le blagodejnemu vplivu osemurnega delavnika, ki ni nič manj uplival tudi na to, da se je izselilo 300.000 pariških delavcev v pariška predmestja in si tam nakupilo in sezidalo male hišice. Vsi ti delavci, pravi Kaldour, so postali beznicam in krčmam odtujeni, in se vrnili nazaj v svoje normalno rodbinsko življenje. »Journée Industrielle« pravi svojim naročnikom (podjetnikom) ob zaključku: »Čitajte to knjigo! Morda Vam ne bo vedno in povsod ugajala, toda nekaj boste v njej našli, kar je dandanes redka stvar: zbučen duh, poštenega, nesebičnega in širokogrudnega človeka.

Objave.

Zahvala.

Ob bridki izgubi našega ljubljenege strica in brata Vinka, žel. strugarja izrekamo tem potom zahvalo vsem, ki so ga v njegovi dolgi boleznini obiskovali s tolažbo.

Zahvaljujemo se vsem onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, posebno pa se zahvaljujemo sodrugom kovinarjem za ves njihov trud. Najprišrečnejša zahvala jugosl. želez. godbi, pevskega društva, prečastiti duhovščini, ter vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za podelitev prekrasnih venec in šopkov.

Zalujoča rodbina Zanoškarjeva.

Naročajte brošure »Socialna zakonodaja v Jugoslaviji« in »Strokovne organizacije GRSJ v Sloveniji« pri upravi »Delavca«.

Pečatne znamke in emajlirane tablice.

Ceneno češko perje!

1 kg sivega olupljenega perja 70 D, na pol belo 90 D, belo 100 D, boljše 120 in 150 Din, mehko jak puh

200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. — Pošiljatve carine prosto, proti povzetju od Din 300 naprej poštne prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na BENEDIKT SACHSEL, LOBEZ št. 82 pri Pilznu, češkoslovaška. Poštne posiljke grede iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrop 14 dni.

V novi obleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Pravi; FRANCKOV; kavni pridatek« v zabojčkih. — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno iztičejo glavna obeležja, namreč: ime »Franck« in »kavni mlinček«. — »Pravi; FRANCK; z mlinčkom« je kavi tako potreben, kakor začimba juhi. —

Zadružna banka

v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice, obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.

Delniški kapital K 12.000.000.

Brzojavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska številka 367.

Z malim stroškom Vam napravi

najboljšo hrano!

ZASTONJ

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kleparska, kotlarska, kovnostiskarska ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadruzi

Jugometalija

r. z. z. o. z.

splošna kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ulica 18

Telefon številka 729.

MAGGI-jeva zabela dopolnjena za 25 do 50% ceneje

Ne zavržite torej Vaše izpraznjene MAGGI-jeve steklenice, temveč pustite si jo od Vašega trgovca po znižani ceni zopet napolniti! Za to so pripravne samo MAGGI-jeve steklenice št. 0, 1, 2 in 3. Pazite na to, da se Vaša seboj prinešana prazna steklenica samo iz te velike MAGGI-jeve steklenice dopolni.